

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA NILSA VĀLA [*NILSS WAHL*] SECINĀJUMI,
sniegti 2014. gada 30. aprīlī¹

Lieta C-113/13

**Azienda Sanitaria Locale N. 5 “Spezzino”,
Associazione Nazionale Pubblica Assistenza (ANPAS) – Comitato Regionale Liguria,
Regione Liguria
pret
San Lorenzo Società Cooperativa Sociale,
Croce Verde Cogema Cooperativa Sociale Onlus**

(Consiglio di Stato (Itālija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

(LESD 49. un 56. pants — Direktīva 2004/18/EK — Pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumi — Sanitārā transporta pakalpojumi — Līgumu slēgšanas tiesību piešķiršana, neizsludinot konkursu — Brīvprātīgo organizācijas — Izdevumu atlīdzināšana)

1. Ir vispāratzītas brīvprātīgo (vai labdarības) organizāciju svarīgās funkcijas, tostarp šo organizāciju sociālās, veselības aprūpes un humanitārās funkcijas, ko tās pilda sabiedrības labā kopumā un atsevišķi tās vārgāko locekļu (piemēram, kara vai dabas katastrofu upuru un slimu, nabadzīgu vai veco ļaužu) labā.
2. Ne tikai ar daudzu valstu, bet arī ar starptautisko publisko tiesību normām šīm organizācijām ir piešķirts īpašs tiesisks statuss². Arī Eiropas Savienība neatstāj bez ievēribas brīvprātīgo organizāciju īpašības un pievērš lielu nozīmi to sniegumam godīgas un taisnīgas sabiedrības veidošanā³. Šī iemesla dēļ Tiesa dažos no saviem nolēmumiem – tādos kā *Stauffer*⁴ un *Sodemare*⁵ – nešaubīgi atzina to unikālās īpašības Savienības tiesiskajā regulējumā.

1 — Oriģinālvaloda – angļu.

2 — Piemēram, pēc Pirmās konvencijas par sauszemes bruņoto spēku ievainoto un slimo stāvokļa uzlabošanu parakstīšanas Ženēvā 1864. gada 22. augustā labdarības organizācijām karu laikos tika piešķirts īpašs tiesiskais statuss. Turklāt arī Apvienoto Nāciju Organizācija ar savu 1990. gada 16. oktobra Rezolūciju 45/6 piešķīra novērotāja statusu Starptautiskajai Sarkanā Krusta komitejai, ņemot vērā tās īpašo lomu un Ženēvas konvencijās noteiktās pilnvaras.

3 — Piemēram, skat. noteikumus par dialogu, kas ES iestādēm jāuztur ar pilsonisku sabiedrību saskaņā ar LES 11. pantu un LESD 15. pantu. Turklāt saskaņā ar LESD 300. panta otro daļu Ekonomikas un sociālo lietu komitejā jābūt pilsoniskas sabiedrības pārstāvjiem. Vēl jo vairāk, vairākās Līgumiem pievienotajās deklarācijās ir uzsvērts brīvprātīgo organizāciju svarīgs ieguldījums sociālās solidaritātes attīstībā Eiropas Savienībā, īpaši 1992. gada Līgumam par Eiropas Savienību pievienotajā 23. deklarācijā un Amsterdamas Līgumam pievienotajā 38. deklarācijā.

4 — 2006. gada 14. septembra spriedums lietā C-386/04 *Centro di Musicologia Walter Stauffer* (Krājums, I-8203. lpp.). Par šī nolēmuma ietekmi uz brīvprātīgo organizācijām Savienības tiesiskā regulējuma kontekstā plaši skat. Breen, O. B., EU Regulation of Charitable Organisations: The Politics of Legally Enabling Civil Society, 3 (2008), no: *The International Journal of Not-for-Profit Law*, 50.–78. lpp.

5 — 1997. gada 17. jūnija spriedums lietā C-70/95 *Sodemare* u.c. (*Recueil*, I-3395. lpp.) (turpmāk tekstā – “*Sodemare*”). Iedziļināšos šī sprieduma detaļās *infra* 62., 71. un 72. punktā.

3. Tomēr var pastāvēt apstākļi, kad īpašas tiesības vai priekšrocības, kas šādām organizācijām piešķirtas ar valstu tiesību normām, var radīt zināmas pretrunas starp šādām tiesībām vai priekšrocībām un Savienības tiesību vienveidīgu piemērošanu. Šī tiesvedība attiecas precīzi uz tādu gadījumu. *Consiglio di Stato* (Valsts padome) jautā, vai valsts tiesību norma, saskaņā ar kuru valsts iestādei konkrētos apstākļos jāpiešķir tiesības sniegt sanitārā transporta pakalpojumus tieši brīvprātīgo organizācijām, atbilst Savienības iekšējā tirgus noteikumiem.

I – Atbilstošās tiesību normas

A – Savienības tiesiskais regulējums

4. Saskaņā ar 2004. gada 31. marta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu [būvdarbu, piegādes un pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu] slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru⁶, 1. panta 2. punkta a) apakšpunktu:

“Valsts [publiskā iepirkuma] līgumi” ir finansiāli [atlīdzības] līgumi, kurus rakstveidā savstarpēji noslēdz viens vai vairāki komersanti un viena vai vairākas līgumslēdzējas iestādes un kuru mērķis ir būvdarbu realizācija, produkcijas piegāde vai pakalpojumu sniegšana šīs direktīvas izpratnē.”

5. Saskaņā ar šīs direktīvas 1. panta 8. punktu:

“Ar terminu “būvuzņēmējs”, “piegādātājs” vai “pakalpojuma sniedzējs” apzīmē jebkuru fizisku vai juridisku personu vai valsts iestādi, vai šādu personu un/vai struktūru grupu, kas tirgū piedāvā attiecīgi būvdarbu un/vai būves realizāciju, produkciju vai pakalpojumus.

Ar terminu “komersants” apzīmē gan būvuzņēmēju, gan piegādātāju un pakalpojuma sniedzēju. Šo terminu izmanto tikai vienkāršošanas nolūkā.

[..]”

6. Direktīvas 2004/18 7. punktā ir noteiktas publiskā iepirkuma līguma robežvērtības, kuras sasniedzot vai pārsniedzot, uz konkrēto publiskā iepirkuma līgumu attiecas minētā direktīva.

7. Direktīvas 2004/18 20. un 21. punktā ir noteikta līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas kārtība, no vienas puses, tādiem līgumiem, kuru priekšmets ir II A pielikumā uzskaitītie pakalpojumi (tiek piešķirti saskaņā ar 23.–55. pantu), un, no otras puses, tādiem līgumiem, kuru priekšmets ir II B pielikumā uzskaitītie pakalpojumi (uz tiem attiecinā vienīgi 23. pantu un 35. panta 4. punktu).

8. Īpaši II A pielikuma 2. kategorijā ir minēti “sauszemes pārvadājumu pakalpojumi”, bet II B pielikuma 25. kategorijā – “veselības aizsardzības un sociālās aprūpes pakalpojumi”.

B – Itālijas tiesiskais regulējums

9. *Regione Liguria* 2006. gada 7. decembra Reģionālā likuma Nr. 41, kurā ir izdarīti grozījumi, 75.b pantā (turpmāk tekstā – “RL 75.b pants”) ir noteikts:

“1. Sanitārā transporta pakalpojumu sniegšana ir vispārējās interesēs veiktā darbība, ko regulē universāluma, solidaritātes, cenas pieejamības un piemērotības principi.

6 — OV 2004, L 134, 114. lpp.

2. 1. punktā minētos sanitārā transporta pakalpojumus sniedz individuālas veselības aprūpes aģentūras [..], izmantojot savus resursus un personālu. Ja tas nav iespējams, sanitārā transporta pakalpojumu sniegšanu uztic citām personām vai organizācijām [..] saskaņā ar tālāk minētiem principiem:

- a) to sanitārā transporta pakalpojumu veikšanu, kas tiek sniegti Reģionālā veselības dienesta vārdā, prioritāri uztic brīvprātīgo organizācijām, Sarkanajam Krustam un citām pilnvarotām valsts iestādēm vai struktūrām, lai nodrošinātu, ka šādi vispārējās interesēs sniegtie pakalpojumi tiek sniegti, ievērojot budžeta ekonomisko līdzsvaru. Attiecības ar Itālijas Sarkanā Krustu un brīvprātīgo apvienībām tiek reglamentētas ar nolīgumiem [..];
- b) ja sanitārā transporta pakalpojumu sniegšana ir uzticēta personām vai organizācijām, kas nav minētas a) apakšpunktā, tam jānotiek saskaņā ar likumiem, kas regulē pakalpojumu vai piegādes publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas jomu.

3. Iepriekš 2. punkta a) apakšpunktā [..] minētajos nolīgumos brīvprātīgo organizācijām [un] Itālijas Sarkanajam Krustam [..] nosaka tikai faktiski radušos izdevumu atlīdzināšanu saskaņā ar Reģionālās padomes noteiktajiem kritērijiem un pamatojoties uz ekonomijas un efektivitātes principiem un principu, ka atlīdzība nedrīkst pārsniegt radušos izdevumus.”

II – Fakti, process un prejudiciālie jautājumi

10. Pamatojoties uz 2010. gada 22. decembra Lēmumu Nr. 940 un saskaņā ar piemērojamiem reģionālajiem tiesību aktiem vietējā veselības aprūpes iestāde *ASL No 5 "Spezzino"* (turpmāk tekstā – "*ASL No 5*") noslēdza līgumus par sanitārā transporta pakalpojumu sniegšanu ar divām brīvprātīgo organizācijām: *Associazione Nazionale Pubblica Assistenza* (turpmāk tekstā – "*ANPAS*") un *Croce Rossa Italiana* (Itālijas Sarkanais Krusts).

11. *San Lorenzo Società Cooperativa Sociale* un *Croce Verde Cogema Cooperativa Sociale Onlus* (turpmāk tekstā – "atbildētāji pamatlietā"), divas kooperatīvās sabiedrības, kas sniedz sanitārā transporta pakalpojumus Ligūrijas reģionā, iesniedza prasību *Tribunale Amministrativo Regionale della Liguria* (Ligūrijas reģionālajā administratīvā tiesa; turpmāk tekstā – "*TAR Liguria*"), apstrīdot *ASL No 5* piešķirtās līgumu slēgšanas tiesības.

12. *TAR Liguria* nolēma, ka atbildētāju pamatlietā apstrīdētie līgumi ir publiskā iepirkuma līgumi, kuru slēgšanas tiesības ir piešķirtas, pārkāpjot LESD 49., 56. un 105. pantā noteiktos principus. *ASL No 5, Regione Liguria* un *ANPAS* iesniedza apelācijas sūdzību *Consiglio di Stato* par *TAR Liguria* spriedumu.

13. *Consiglio di Stato*, šaubīdamās to, vai RL 75.b pants atbilst Savienības tiesiskajam regulējumam, nolēma apturēt tiesvedību un uzdot šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai ar LESD 49., 56., 105. un 106. pantu netiek pieļauta tāda valsts tiesību norma, kas prioritāri paredz piešķirt sanitārā transporta pakalpojumu sniegšanas tiesības brīvprātīgo organizācijām, Itālijas Sarkanajam Krustam un citām pilnvarotām valsts struktūrām vai iestādēm, lai arī atbilstoši nolīgumiem, kuros paredzēts, ka tiek atlīdzināti tikai faktiski radušies izdevumi?
- 2) Vai ar Savienības tiesībām valsts iepirkuma jomā – konkrētajā gadījumā, runājot par “izslēgtiem” līgumiem un vispārīgajiem brīvas konkurences, nediskriminēšanas, pārskatāmības un samērīguma principiem – netiek pieļauta tāda valsts tiesību norma, kas ļauj tieši piešķirt sanitārā transporta pakalpojumu sniegšanas tiesības, jo izskatāmajā lietā apstrīdētais pamatlīgums, kurā ir paredzēts atmaksāt arī fiksētās un ilgstošās izmaksas, ir atzīstams par atlīdzības līgumu?”

14. Rakstveida apsvērumus šajā lietā iesniedza ANPAS, Regione Liguria un Komisija. Tiesas sēdē 2014. gada 26. februārī mutvārdu paskaidrojumus sniedza ANPAS, San Lorenzo Società Cooperativa Sociale, Itālijas vadība, kā arī Komisija.

III – Analīze

A – Ievads

15. Ar saviem jautājumiem iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai valsts tiesību norma par sanitārā transporta pakalpojumu sniegšanas tiesību tiešu piešķiršanu – tāda kā RL 75.b pants – atbilst Savienības tiesiskajam regulējumam.

16. Saskaņā ar RL 75.b pantu sanitārā transporta pakalpojumus principā sniedz tieši vietējās veselības aprūpes iestādes, izmantojot savus resursus. Tomēr tad, kad šīs iestādes nespēj pašas nodrošināt šo pakalpojumu sniegšanu, tās ir tiesīgas vērsties pēc palīdzības pie ārējiem pakalpojumu sniedzējiem. Tādā gadījumā tām principā jāuztic šo pakalpojumu sniegšana brīvprātīgo organizācijām (tādām kā Sarkanais Krusts) vai citām valsts iestādēm, preti atlīdzinot tikai izdevumus. Ja tas nav iespējams, vietējās veselības aprūpes iestādes izmanto citu personu vai organizāciju ārpakalpojumus, atlasot tās saskaņā ar publiskā iepirkuma noteikumiem.

17. Lai arī valsts tiesa savos jautājumos atsaucas uz dažām LESD normām (tādām kā brīvība veikt uzņēmējdarbību, brīva pakalpojumu aprīte un brīva konkurence) un uz sekundāro tiesību normām (tādām kā publiskā iepirkuma noteikumi), kā arī uz dažiem vispārējiem tiesību principiem (tādiem kā nediskriminēšanas, pārskatāmības un samērīguma principi), ir skaidrs, ka Savienības tiesiskais regulējums, kas ir piemērojams šajā lietā, ir LESD 49. un 56. pants, no vienas puses, un Direktīvas 2004/18 normas, no otras puses.

18. Tās ir vienīgās Savienības tiesību normas, par kurām iesniedzējtiesa paskaidro savu šaubu iemeslus. Tomēr iesniedzējtiesa nav sniegusi patiesu paskaidrojumu par tās saskatīto saikni starp strīdu pamatlietā un citām Savienības tiesību normām vai principiem, uz kuriem tā atsaucas savos jautājumos⁷. Turklāt atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai, kura detalizētāk tiks izklāstīta tālāk, LESD 49. un 56. pants un Direktīva 2004/18 ir Savienības tiesību normas, kuras potenciāli var būt pretrunā tādai valsts tiesību normai kā RL 75.b pants un tādējādi nepieļaut to.

19. Ņemot vērā iepriekš minēto, abi iepriekš minētie jautājumi var tikt izskatīti kopā, ciktāl tie savā būtībā attiecas uz vienu un to pašu jautājumu. Tādējādi es iesaku Tiesai pārformulēt šos jautājumus šādi: "Vai ar LESD 49. un 56. pantu un Direktīvu 2004/18 netiek pieļauta tāda valsts tiesību norma, saskaņā ar kuru, piešķirot tiesības slēgt līgumus par sanitārā transporta pakalpojumu sniegšanu, prioritāte tiek dota brīvprātīgo organizācijām un tiesības slēgt šos līgumus tām tiek piešķirtas bez jebkāda konkursa un ar nosacījumu, ka tiek atlīdzināti tikai faktiski radušies izdevumi?"

7 — Tādējādi, ciktāl iesniedzējtiesa nav norādījusi Tiesai visu faktisko un tiesisko informāciju, kas tai ļautu konstatēt apstākļus, kādos tāda valsts tiesību norma kā pamatlietā aplūkojamā varētu būt pretrunā ar citām 17. punktā minētajām Savienības tiesību normām, uzdotie jautājumi var tikt uzskatīti par daļēji nepieņemamiem. Šajā ziņā skat. 2014. gada 13. februāra spriedumu apvienotajās lietās C-419/12 un C-420/12 *Crono Service* u.c. (31.–33. punkts).

B – Par prejudiciālajiem jautājumiem

1) Ievada apsvērumi

20. No sākuma jāpievērš uzmanība diviem iepriekš izskatāmiem iebildumiem, ko *Regione Liguria* un *ANPAS* izvirza par to, vai tāda valsts tiesību norma kā RL 75.b pants atbilst Savienības regulējumam par publiskajiem iepirkumiem.

21. Pirmkārt, *Regione Liguria* un *ANPAS* uzsver, ka RL 75.b pants attiecoties tikai uz tādām brīvprātīgo organizācijām, kuras ir dibinātas kā bezpeļņas organizācijas saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem⁸ un kuras neveic nekādu uzņēmējdarbību. Otrkārt, tiek uzsvērts, ka RL 75.b pantā nav noteikts nekāds atlīdzības veids, bet gan tikai faktiski radušos izdevumu atlīdzinājums.

22. Būtībā *Regione Liguria* un *ANPAS* apstrīd, no vienas puses, apgalvojumu, ka brīvprātīgo organizācijas var tikt kvalificētas kā "uzņēmumi" saskaņā ar Savienības tiesisko regulējumu un it īpaši kā "komersanti" Direktīvas 2004/18 1. panta 8. punkta kontekstā, un, no otras puses, apgalvojumu, ka šādu organizāciju pakalpojumi tiek sniegti "par atlīdzību" Direktīvas 2004/18 1. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē.

23. Šiem argumentiem nevar piekrist.

24. Par pirmo punktu ir jāatgādina, ka saskaņā ar iedibināto judikatūru faktam, ka attiecīgā organizācija ir bezpeļņas organizācija⁹ un ka tās darbinieki sniedz savus pakalpojumus brīvprātīgi un bez atlīdzības¹⁰, nav nozīmes to Savienības tiesību aktu izpratnē, kuri regulē publisko iepirkumu. Jēdziens "komersants" ir ļoti plašs, un tas jāsaprot kā *jebkura* organizācija, kas piedāvā preces vai pakalpojumus tirgū¹¹. Tādējādi konkrētās organizācijas "komersanta" raksturs nav atkarīgs no tās īpašībām (piemēram, tās iekšējās struktūras, sastāva vai funkcionēšanas), bet gan no tā, ar ko šī organizācija nodarbojas (t.i., no tās veicamo darbību veida). Šajā ziņā Tiesa ir vairākkārt nospriedusi, ka steidzamā un ārkārtas transporta pakalpojumi un slimnieku pārvadāšanas pakalpojumi ir saimnieciskā darbība Savienības tiesību aktu izpratnē¹².

25. To apliecina arī *Consiglio di Stato* judikatūra, kurā noteikts, ka brīvprātīgo organizācijas, kas dibinātas saskaņā ar Itālijas Brīvprātīgo asociāciju pamatlikumu, ir tiesīgas piedāvāt pakalpojumus tirgū, lai gan tikai ierobežotos apstākļos. Uz šī pamata *Consiglio di Stato* atzina, ka šādas organizācijas, ievērojot zināmus nosacījumus, drīkst piedalīties konkursos, konkurējot ar citiem (privātiem un valsts) komersantiem¹³.

8 — Tie īpaši atsaucas uz 1991. gada 11. augusta Likumu Nr. 266, *Legge quadro sul volontariato* (Brīvprātīgo organizāciju pamatlikums) (*GURI* Nr. 196, 1991. gada 22. augusts).

9 — Skat. 2007. gada 29. novembra spriedumu lietā C-119/06 Komisija/Itālija (37.–41. punkts), 2009. gada 23. decembra spriedumu lietā C-305/08 *CoNISMa* (Krājums, I-12129. lpp., 30. un 45. punkts) un 2012. gada 19. decembra spriedumu lietā C-159/11 *Ordine degli Ingegneri della Provincia di Lecce* u.c. (26. punkts).

10 — Šajā ziņā skat. spriedumu lietā Komisija/Itālija (40. punkts un tajā minētā judikatūra).

11 — Skat. tostarp 1991. gada 23. aprīļa spriedumu lietā C-41/90 *Höfner* un *Elser* (*Recueil*, I-1979. lpp., 21.–23. punkts) un ģenerālvokāta J. Mazaka [*J. Mazák*] secinājumus lietā *CoNISMa* (22. un 23. punkts).

12 — Skat. 2001. gada 25. oktobra spriedumu lietā C-475/99 *Ambulanz Glöckner* (*Recueil*, I-8089. lpp., 21. un 22. punkts) un spriedumu lietā Komisija/Itālija (minēts iepriekš, 38. punkts).

13 — Skat. it īpaši *Consiglio di Stato* 2013. gada 23. janvāra spriedumu Nr. 387 un 2013. gada 15. aprīļa spriedumu Nr. 2056.

26. Par otro punktu, kas attiecas uz "atlīdzības" rakstura jēdzienu, ir pietiekami norādīt uz to, ka spriedumā lietā *Ordine degli Ingegneri della Provincia di Lecce* u.c. Tiesa jau paskaidroja, ka līgumu nevar izslēgt no Direktīvā 2004/18 ietvertā publiskā iepirkuma līguma jēdziena tā vien iemesla dēļ, ka atlīdzība ir ierobežota ar to izdevumu atlīdzināšanu, kas radušies pakalpojuma sniegšanas rezultātā¹⁴. Tādējādi atlīdzība, kas ir vienkāršs izmaksu atlīdzinājums, atbilst "atlīdzības" rakstura kritērijiem šī tiesību akta ietvaros.

27. Šajā kontekstā nav būtiski, vai izmaksas, ko atlīdzina valsts iestādes, sedz tikai tās izmaksas, ko līdzēji dēvē par "tiešām izmaksām" (ar tām saprotamas robežizmaksas), vai tajās ir ietvertas arī "netiešās izmaksas" (kas ir daļa no fiksētām izmaksām, ko aprēķina proporcionāli uzticēto sanitārā transporta pakalpojumu īpatsvaram visas organizācijas darbībā). Faktiski pat gadījumā, ja valsts tiesību normā būtu noteikts tikai tiešo izmaksu atlīdzinājums, tas nebūtu pietiekami, lai izslēgtu saskaņā ar šo normu noslēgtos līgumus no Savienības regulējuma, kas attiecas uz publisko iepirkumu.

28. Ņemot vērā iepriekš minēto, ne brīvprātīgo organizāciju bezpeļņas raksturs, kas minēts RL 75.b pantā, ne arī fakts, ka pakalpojumi tiek sniegti pret izmaksu atlīdzinājumu, nav pietiekams, lai izslēgtu Savienības regulējuma par publisko iepirkumu piemērošanu.

2) Direktīva 2004/18

29. Direktīva 2004/18, pamatojoties uz tās 7. pantu, attiecas tikai uz publiskā iepirkuma līgumiem, kuru vērtība ir vienāda ar direktīvā minēto robežvērtību vai pārsniedz to. Pakalpojuma līgumiem, kas noteikti RL 75.b pantā, šīs direktīvas 7. panta b) punktā, tādā, kāds tas bija piemērojams lietas apstākļu rašanās laikā, bija noteikta robežvērtība EUR 193 000.

30. Tiesa jau ir nospriedusi, ka sanitārā transporta pakalpojumi ir jaukta rakstura pakalpojumi, jo tos veido gan veselības aprūpes komponents, gan transporta komponents. Tādējādi tie ir pakļauti Direktīvas 2004/18 gan II A, gan II B pielikuma regulējumam¹⁵. Tas nozīmē, ka, ja transporta komponenta vērtība pārsniedz ar veselības aprūpi saistīto pakalpojumu vērtību (kā tas var būt slimnieku regulāriem un liela attāluma pārvadājumiem), piemērojamas visas direktīvas normas. Turpretim, ja dominē ar veselības aprūpi saistīto pakalpojumu komponents (kā tas var būt ātrās palīdzības pakalpojumu gadījumā), pamatojoties uz direktīvas 21. pantu, piemērojamas tikai dažās no tās normām¹⁶.

31. Šāds izvērtējums katrā atsevišķā gadījumā jāveic valsts pārvaldes iestādei, kura izdod lēmumu izsludināt konkursu par šeit aplūkojamo pakalpojumu sniegšanu, bet juridisku problēmu gadījumā šis izvērtējums jāveic valsts tiesai pēc piekritības.

32. Jebkurā gadījumā, neņemot vērā jautājumu par pilnīgu vai daļēju Direktīvas 2004/18 normu piemērojamību konkrētajiem līgumiem, šeit jāuzsver, ka Tiesa jau ir nospriedusi, ka sanitārā transporta pakalpojumi nav izslēgti no šī tiesību akta piemērošanas jomas.

33. *Regione Liguria* un *ANPAS* ir taisnība, uzsverot, ka saskaņā ar LESD 168. panta 7. punktu, kā paskaidrots Tiesas judikatūrā¹⁷, Savienības tiesības neietekmē dalībvalstu pilnvaras organizēt to sociālā nodrošinājuma sistēmas un izdot noteikumus par veselības aizsardzības un medicīniskās aprūpes organizēšanu un sniegšanu.

14 — Spriedums lietā *Ordine degli Ingegneri della Provincia di Lecce* u.c. (29. punkts). Skat. arī ģenerāladvokātes V. Trstenjakas [*V. Trstenjak*] secinājumus tajā pašā lietā (31.–34. punkts).

15 — Skat. Direktīvas 2004/18 22. pantu. Skat. arī 1998. gada 24. septembra spriedumu lietā *C-76/97 Tögel* (*Recueil*, I-5357. lpp., 40. punkts) un 2010. gada 29. aprīļa spriedumu lietā *C-160/08 Komisija/Vācija* (Krājums, I-3713. lpp., 92. punkts).

16 — Precizāk, Direktīvas 2004/18 23. pants un 35. panta 4. punkts.

17 — Skat. no daudziem 2012. gada 21. jūnija spriedumu lietā *C-84/11 Susisalo* u.c. (26. punkts un tajā minētā judikatūra).

34. Faktiski ES rīcībai šajā aspektā ir skaidri ierobežojumi. Pirmkārt, Līgumos noteikts šīs jomas harmonizācijas aizliegums¹⁸. Turklāt Tiesa sniedza dalībvalstīm plašu rīcības brīvību tādu valstu pasākumu ieviešanā un uzturēšanā, kuri, lai gan ir iekšējā tirgus brīvas aprites traucējumu iespējamība, ir vērsti uz sabiedrības veselības aizsardzību¹⁹.

35. Ņemot vērā iepriekš minēto, Tiesas judikatūra arī skaidri apliecina, ka dalībvalstīm, īstenojot savas pilnvaras veselības un medicīniskās aprūpes nozarē, tomēr jāievēro Savienības tiesiskais regulējums un it īpaši iekšējā tirgus noteikumi. Šie noteikumi citu aizliegumu starpā aizliedz dalībvalstīm ieviest vai uzturēt spēkā nepamatotus šīs brīvības īstenošanas ierobežojumus veselības aizsardzības un medicīniskās aprūpes nozarē²⁰.

36. Tāpēc veselības aizsardzības un medicīniskās aprūpes nozare nav uzskatāma par izņēmumu no Savienības regulējuma piemērošanas. *A fortiori*, tas tā ir attiecībā uz tiesību normu kopumu, ko, līdzīgi kā Direktīvu 2004/18, Savienības likumdevējs nepārprotami paredzēja piemērot šīm nozarēm. Patiesi, šīs direktīvas II B pielikumā (25. kategorijā) to pakalpojumu starpā, uz kuriem šī direktīva attiecas, ir skaidri minēti "veselības aizsardzības un sociālās aprūpes pakalpojumi".

37. Turpretim ekonomikas nozares vai līgumu veidi, kas ir izslēgti no Direktīvas 2004/18 piemērošanas jomas²¹, un atsevišķi organizāciju veidi, kuriem piemērojami īpaši nosacījumi²², ir skaidri minēti pašas direktīvas izņēmuma normās.

38. Tāpat arī, pamatojoties uz Tiesai iesniegtajiem dokumentiem, nevar atzīt, ka šajā gadījumā tiek piemēroti tā sauktie "in-house" vai "public-public-partnership" izņēmumi²³: konkrētās vietējās iestādes var nekādi nekontrolēt RL 75.b pantā minētās brīvprātīgo asociācijas, kuras savā būtībā ir privātas organizācijas.

39. Tas tomēr nenozīmē, ka Savienības tiesiskajā regulējumā nav ņemtas vērā veselības aprūpes un medicīnas nozares īpatnības. Kā jau minēts iepriekš, šī sektora iekļaušana Direktīvas 2004/18 II B pielikumā nozīmē, ka piemēro tikai ierobežotu šīs direktīvas normu skaitu²⁴, tādējādi sniedzot dalībvalstīm plašāku brīvību, tostarp izvēloties trešo personu pakalpojumu sniedzējus.

40. Starp citu, novērojams, ka jaunā nesen 2014. gada 26. februārī pieņemtā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva par publisko iepirkumu²⁵ ne tikai tālāk paplašina dalībvalstu rīcības brīvību šajā jomā (piemēram, paaugstinot robežvērtību veselības aprūpes pakalpojumiem līdz EUR 750 000)²⁶, bet arī satur dažus īpašus noteikumus bezpeļņas organizāciju sniegtajiem pakalpojumiem²⁷. Tas tālāk apstiprina to, ka atbilstoši pašreizējām tiesībām uz RL 75.b pantā paredzētiem pakalpojuma līgumiem attiecas Direktīva 2004/18.

18 — Skat. īpaši LESD 2. panta 5. punktu.

19 — Skat. tostarp 2008. gada 11. septembra spriedumu lietā C-141/07 Komisija/Vācija (Krājums, I-6935. lpp., 51. punkts), 2009. gada 19. maija spriedumu apvienotajās lietās C-171/07 un C-172/07 *Apothekerkammer des Saarlandes* u.c. (Krājums, I-4171. lpp., 19. punkts) un 2013. gada 5. decembra spriedumu apvienotajās lietās no C-159/12 līdz C-161/12 *Venturini* u.c. (41. punkts).

20 — Šajā ziņā skat. 2008. gada 11. septembra spriedumu lietā C-141/07 Komisija/Vācija (22. un 23. punkts) un 2009. gada 10. marta spriedumu lietā C-169/07 *Hartlauer* (Krājums, I-1721. lpp., 29. punkts).

21 — Skat. it īpaši Direktīvas 2004/18 12.–18. pantu.

22 — Skat. Direktīvas 2004/18 19. pantu.

23 — Skat. spriedumu lietā *Ordine degli Ingegneri della Provincia di Lecce* u.c. (31.–35. punkts).

24 — Papildus Savienības primāro tiesību noteikumiem un principiem, kas tiks iztirzāti šo secinājumu nākamajā nodaļā. Šajā ziņā skat. 2007. gada 13. novembra spriedumu lietā C-507/03 Komisija/Īrija (Krājums, I-9777. lpp., 26.–29. punkts).

25 — Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 26. februāra Direktīva 2014/24/ES par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV 2014, L 94, 65. lpp.).

26 — Direktīvas 2014/24 4. panta d) punkts un 74.–77. pants, kā arī preambulas 114. un 118. apsvērums un XIV pielikums.

27 — Skat. Direktīvas 2014/24 10. panta h) punktu un preambulas 28. apsvērumu.

41. Visbeidzot jāpiebilst, ka, ņemot vērā uz RL 75.b panta pamata piešķirto pakalpojuma [sniegšanas tiesību] vērtību un šajā ziņā valsts pārvaldes iestāžu noslēgto līgumu daudzumu un termiņu²⁸, var viegli prezumēt, ka vairumā gadījumu, visticamāk, tie atbilst šobrīd spēkā esošajai robežvērtībai.

42. Tāpēc uzskatu, ka ar Direktīvu 2004/18 netiek pieļauta tāda valsts tiesību norma kā RL 75.b pants, ar kuru, ar noteiktiem nosacījumiem piešķirot sanitārā transporta pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesības neatkarīgi no šo pakalpojumu vērtības, tiek izslēgta jebkāda konkursa procedūra.

3) LESD 49. un 56. pants

43. Direktīvas 2004/18 normas neattiecas uz tādu publiskā iepirkuma līgumu par sanitārā transporta pakalpojumu sniegšanu, kuru vērtība ir mazāka par šīs direktīvas 7. panta b) punktā noteikto robežvērtību²⁹.

44. Tas tomēr nenozīmē, ka jebkurš šāds līgums vienmēr ir izslēgts no ES tiesību piemērošanas lauka. Patiesi, kad līgums skar pārrobežu intereses, joprojām jāpiemēro Savienības primārās tiesības. Līgumslēdzējām iestādēm īpaši jāievēro LES (un it sevišķi LESD 49. un 56. pantā) paredzētās pamatbrīvības³⁰, kā arī nediskriminācijas pilsonības dēļ princips³¹.

45. Principā attiecīgajām līgumslēdzējām iestādēm³² jāizvērtē, vai līgums, kura prognozētā vērtība nesasniedz attiecīgo robežvērtību, var skart pārrobežu intereses, tostarp ņemot vērā līguma vērtību un pakalpojumu sniegšanas vietu³³, un šo izvērtējumu var pārbaudīt tiesa³⁴.

46. Acīmredzami šajā lietā samērā daudzos gadījumos līgumi, kas tika piešķirti, pamatojoties uz RL 75.b pantu, patiesi var skart pārrobežu intereses. Tas tā ir sniedzamo pakalpojumu objektīvās vērtības dēļ³⁵ un tādēļ, ka Ligūrijas reģions robežojas ar Franciju³⁶.

47. Tiesa jau ir nospriedusi, ka gadījumā, ja publiskā iepirkuma līgums skar pārrobežu intereses, tā piešķiršana, nenodrošinot pārskatāmību, uzņēmumam, kas atrodas tajā pašā dalībvalstī, kurā atrodas līgumslēdzēja iestāde, ir saistīta ar atšķirīgu attieksmi pret uzņēmumiem, kas varētu būt ieinteresēti šajā līgumā, bet kuri atrodas citās dalībvalstīs. Tādējādi, ja vien to neattaisno objektīvi iemesli, šāda atšķirīga attieksme, izslēdzot visus citā dalībvalstī esošos uzņēmumus, ir saistīta ar netiešu diskrimināciju pilsonības dēļ, kas saskaņā ar LESD 49. un 56. pantu ir aizliegta³⁷.

48. Tiesas sēdē ANPAS un Itālijas valdība norādīja, ka, tā kā attiecīgie līgumi tiek piešķirti, pamatojoties uz valsts iestāžu lēmumu (piemēram, reģiona valdības) pamata, zināma atklātība pastāv, jo šos lēmumus regulāri publicē oficiālajos informācijas izdevumos (tostarp interneta vietnēs).

28 — Kā to pierāda lietas dokumenti. Īpaši skat. piešķirto sanitārā transporta pakalpojumu izmaksu summas (prognozētās un faktiski radušās), kas noteiktas Ligūrijas Reģiona padomes 2007. gada 26. aprīļa Lēmumā Nr. 441 ("Deliberazione della Giunta Regionale"), kā arī ASL No 5 2010. gada 22. decembra Lēmumā Nr. 94 ("Deliberazione del Direttore Generale").

29 — Šajā ziņā skat. spriedumu lietā Komisija/Itālija (minēts iepriekš, 59. un 60. punkts).

30 — 2005. gada 21. jūlija spriedums lietā C-231/03 *Coname* (Krājums, I-7287. lpp., 16. punkts).

31 — 2000. gada 26. septembra spriedums lietā C-225/98 Komisija/Francija (*Recueil*, I-7445. lpp., 50. punkts).

32 — Tādas kā vietējās veselības aizsardzības iestādes, kas pieņem lēmumu izmantot sanitārā transporta ārpakalpojumus, pamatojoties uz RL 57.b pantu.

33 — 2008. gada 15. maija spriedums apvienotajās lietās C-147/06 un C-148/06 *SECAP* un *Santorso* (Krājums, I-3565. lpp., 31. punkts) un spriedums lietā *Ordine degli Ingegneri della Provincia di Lecce* u.c. (23. punkts).

34 — Spriedums lietā *SECAP* un *Santorso* (30. punkts).

35 — Skat. 41. punktu.

36 — Piemēram, tiesas sēdē ANPAS norādīja, ka dažas organizācijas, kas sniedz sanitārā transporta pakalpojumus Ligūrijā, noslēdza ar citām organizācijām, kas sniedz tādus pašus pakalpojumus pierobežas teritorijās Francijā, nolīgumus, kas regulē attiecības to starpā.

37 — Šajā ziņā skat. spriedumu lietā Komisija/Īrija (30. un 31. punkts) un 2008. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-347/06 *ASM Brescia* (Krājums, I-5641. lpp., 59. un 60. punkts).

49. Taču šāda atklātības forma neatbilst Savienības tiesiskā regulējuma prasībām. Šajā kontekstā pārskatāmība nav pašmērķis³⁸, bet gan, kā to paskaidroja Tiesa, ir nepieciešama, lai nodrošinātu, ka komersantiem, kas atrodas citas dalībvalsts teritorijā nekā līgumslēdzēja iestāde, ir pieeja atbilstoši informācijai par konkrēto līgumu pirms tā piešķiršanas, lai gadījumā, ja komersants to vēlas, tas spētu pieteikties šī līguma slēgšanas tiesību piešķiršanai³⁹. Citiem vārdiem, publicitātei jābūt pietiekamai, lai atvērtu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanu zināmai konkurencei un lai nodrošinātu piešķiršanas procedūru objektivitātes kontroli⁴⁰, pat ja konkursa procedūra nav vajadzīga, līgumslēdzējai iestādei tomēr jānodrošina apstākļiem atbilstošs uzaicinājums iesniegt piedāvājumus⁴¹.

50. RL 75.b pants neatstāj līgumslēdzējām iestādēm nekādu izvērtēšanas iespēju, lai tās varētu pārliecināties, vai konkrētajā gadījumā uz piešķiramo līgumu neattiecas Savienības tiesiskais regulējums, un, ja tas tā ir, lai iestāde varētu organizēt tiesību piešķiršanu, ievērojot piemērojamus Savienības tiesību principus. Faktiski RL 75.b pants pieprasa, lai līgumslēdzējas iestādes vienmēr slēdz līgumus prioritāri ar brīvprātīgo organizācijām, ja tas ir iespējams, un neatkarīgi no tā, vai līgums skar pārrobežu intereses. Tāpēc konkursa neorganizēšana ir nenovēršama, kā rezultātā tiek nodarīts kaitējums tiem uzņēmumiem, kas ir dibināti ārpus Itālijas un varētu būt ieinteresēti šādu līgumu noslēgšanā. Tas var radīt diskrimināciju, kuru aizliedz LESD 49. un 56. pants.

51. RL 75.b panta teksts tieši neierobežo šos noteikumus par prioritāti tikai ar brīvprātīgo organizācijām, kas dibinātas saskaņā ar Itālijas tiesībām. Tomēr ar šādu pasākumu ir iespējams izslēgt no konkursa procedūras vismaz tās organizācijas, kas atrodas citās dalībvalstīs un nav dibinātas kā bezpeļņas organizācijas.

52. Tāpēc tāda norma kā RL 75.b daudzos gadījumos var radīt šķēršļus brīvībai veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai, kas noteikta LESD 49. un 56. pantā.

53. Tomēr atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai valsts tiesību akti, kas ierobežo Līgumā noteiktās pamatbrīvības, var būt attaisnojami, ja tie ir piemēroti attiecīgā mērķa sasniegšanas nodrošināšanai un nepārsniedz to, kas ir nepieciešams šā mērķa sasniegšanai⁴².

54. Manuprāt, ir skaidrs, ka pasākumi, kas patiešām ir paredzēti tālab, lai nodrošinātu visiem pilsoņiem valsts iestāžu vārdā sniegto veselības aprūpes pakalpojumu (tostarp, piemēram, sanitārā transporta pakalpojumu) uzticamību un kvalitāti, un tajā pašā laikā, lai ierobežotu budžeta tēriņus, principā var būt attaisnojami šo pamatbrīvību ierobežojumi⁴³.

55. Taču šajā lietā nav saskatāms, kā tāda valsts tiesību norma kā RL 75.b pants varētu būtiski atvieglot šo mērķu sasniegšanu.

56. Pirmkārt, izskatāmajā lietā netiek apgalvots, ka uzņēmumi, kas atrodas citā dalībvalstī, nebūtu spējīgi nodrošināt atbilstošu sanitārā transporta pakalpojumu sniegšanu. Otrkārt, pretēji *Regione Liguria* un *ANPAS* apgalvojumiem, publiska iepirkuma procedūru vai iepriekšējas atklātības neesamība parasti kaitē valsts budžetam.

38 — Skat. *mutatis mutandis* 2013. gada 10. oktobra spriedumu lietā C-336/12 *Manova* (28. un 29. punkts).

39 — Šajā ziņā skat. spriedumu lietā *Coname* (21. punkts).

40 — 2005. gada 13. oktobra spriedums lietā C-458/03 *Parking Brixen* (Krājums, I-8585. lpp., 49. punkts). Skat. arī 2010. gada 20. maija spriedumu lietā T-258/06 *Vācija/Komisija* (Krājums, II-2027. lpp., 76.–80. punkts).

41 — Skat. spriedumu lietā *Parking Brixen* (50. punkts).

42 — Skat. no daudziem 2009. gada 23. decembra spriedumu lietā C-376/08 *Serrantoni* un *Consorzio stabile edili* (Krājums, I-12169. lpp., 44. punkts).

43 — Skat. pēc analogijas 1998. gada 28. aprīļa spriedumu lietā C-158/96 *Kohll* (*Recueil*, I-1931. lpp., 41. punkts) un spriedumu lietā *Venturini* u.c. (41. un 42. punkts).

57. Padarot līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras pieejamas citiem iespējamiem kandidātiem, var nodrošināt līgumslēdzējām iestādēm vairāk piedāvājumu (un tādējādi plašāku kvalitātes un cenu izvēli) un stimulēt līgumu noslēgšanā ieinteresētos komersantus izstrādāt izdevīgākus un efektīvākus piedāvājumus.

58. Pieņemams, ka bezpeļņas organizācija, kurai jāsaņem ar citiem uzņēmumiem par tiesībām noslēgt līgumu, neizvirzīs piedāvājumu, kas būtu dārgāks par tādu, kādu šāda organizācija izvirzītu gadījumā, ja līguma noslēgšanas tiesības tai būtu garantētas ar likumu. Jebkurā gadījumā konkurentu esamība parasti stimulētu šo organizāciju būt vēl taupīgākai savos aprēķinos un plānot efektīvāku resursu izmantošanu.

59. Fakts, ka atbildētāji pamatlietā ir bezpeļņas organizācijas, kas būtu ieinteresētas sniegt attiecīgus pakalpojumus, liecina, ka nepārprotami var padarīt iespējamu šo pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu lielākam konkurējošo uzņēmumu skaitam, tostarp arī bezpeļņas organizācijām⁴⁴.

60. Jebkurā gadījumā jautājums par to, vai konkrētajā lietā LESD 49. un 56. pantā noteikto brīvību ierobežojums var būt attaisnojams un turklāt samērīgs, principā ir jāizlemj kompetentajām valsts tiesām. Šaubu gadījumā šīs tiesas var vērsties ar jautājumiem Tiesā prejudiciālā nolēmuma procedūras ietvaros.

61. Tomēr iepriekš minēto iemeslu dēļ, manuprāt, nav iespējams, ka šāds ierobežojums var tikt atzīts par attaisnojamu un samērīgu, ja tas ir balstīts uz tādu aprioru un vispārēju atkāpi no LESD 49. un 56. panta, kāda ir paredzēta ar RL 75.b pantu ieviesto procedūru.

C – Nobeiguma piezīmes

62. Visbeidzot īsumā par pēdējo *Regione Liguria* un *ANPAS* apsvērumu. Šie lietas dalībnieki apgalvo, ka RL 75.b pants esot solidaritātes principa izpausme, kas ir Itālijas Konstitūcijas 2. un 18. pantā ietvertā pamatvērtība. Tie uzskata, ka tāda norma kā RL 75.b pants esot vērsta ne tikai uz valsts tēriņu samazināšanu attiecīgajiem veselības aprūpes pakalpojumiem, bet arī stimulējot pilsoņus piedalīties labdarībā un uzņemties brīvprātīgo darbu visas sabiedrības labā. Kā tie apgalvo, *Sodemare* lietā Tiesa, piemērojot solidaritātes principu, esot nolēmusi, ka Savienības tiesības neliedz dalībvalstij ļaut tikai bezpeļņas privātajām organizācijām darboties šīs valsts labklājības sistēmā, noslēdzot līgumus, kas dod tiem tiesības no varas iestādēm iegūt tādu sociālās labklājības pakalpojumu sniegšanas izmaksu atlīdzību kā veselības aizsardzības un medicīniskās aprūpes pakalpojumi.

63. Es labi apzinos, ka tiekšanās pēc ekonomiskās efektivitātes brīvajā un atklātajā konkurencē balstītājā Eiropas tirgū nav pašmērķis, bet gan instruments to mērķu sasniegšanai, kuriem Eiropas Savienība tika izveidota⁴⁵. Attiecīgi varu pieņemt, ka nepieciešamība veicināt un aizsargāt vienu no pamatvērtībām, uz kuru ir balstīta Eiropas Savienība, dažkārt var gūt virsroku pār iekšējā tirgus prasībām.

64. Kā ģenerālvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*] nesē norādīja savos secinājumos⁴⁶, solidaritāte ir tieši minēta LES 2. pantā kā viena no Eiropas sabiedrības pamatvērtībām, kas izriet no Savienības līgumiem. Tāpēc fakts, ka tādām organizācijām kā RL 75.b pantā minētās brīvprātīgo asociācijas valsts tiesiskajā regulējumā tika uzticēta svarīga funkcija to darbības jomā veicināt solidaritātes vērtību Itālijas sabiedrībā, nav un nevar būt uzskatāms par elementu, kurš saistībā ar ES tiesisko regulējumu ir nenozīmīgs.

44 — Kā Tiesa jau minēja, fakts, ka līguma noslēgšana var nenodrošināt būtiskus neto ieņēmumus, nenozīmē, ka šāds līgums būs ekonomiski neizdevīgs uzņēmumam, kas neatrodas vienas dalībvalsts teritorijā ar līgumslēdzēju iestādi. Patiesi, uzņēmums, īstenojot savu ekonomisko stratēģiju un uzsākot savu darbību arī citā dalībvalstī, var izlemt pieteikties līguma slēgšanas tiesībām attiecīgajā valstī, neraugoties uz to, ka šāds līgums nevar nodrošināt pietiekamu peļņu. Skat. 2013. gada 14. novembra spriedumu lietā C-388/12 *Comune di Ancona* (51. punkts).

45 — Skat. it īpaši LES 3. panta 1.–3. punktu.

46 — Secinājumi lietā C-574/12 *Centro Hospitalar de Setúbal* un *SUCH*, lieta iztiesāšanas stadijā (40. punkts).

65. Tomēr šo asociāciju svarīgā funkcija, manuprāt, nevar tikt izpildīta, darbojoties *ārpus* kopīgo noteikumu piemērošanas jomas, bet gan tā jāizpilda, darbojoties šo noteikumu *ietvaros*, izmantojot konkrētās likumdevēja izdotās normas šo asociāciju darbības atbalstam.

66. Piemēram, Direktīvas 2004/18 26. pantā noteikts, ka līgumslēdzējas iestādes “var paredzēt īpašus nosacījumus attiecībā uz līgumsaistību izpildi, ja vien tie ir saderīgi ar [ES] tiesību aktiem un ir minēti līguma paziņojumā vai specifikācijās. Līgumsaistību izpildes nosacījumi konkrēti var skart *sociālos* un vides jautājumus”⁴⁷.

67. Faktiski Tiesa akceptē, ka līgumslēdzējas iestādes var ņemt vērā ar sociālajiem mērķiem saistītos apsvērumus, ja šie apsvērumi tieši vai netieši nediskriminē iepirkuma procedūras dalībniekus no citām dalībvalstīm un ja tie ir skaidri minēti līguma paziņojumā, un tādējādi tiek nodrošināta komersantu informētība par šo apsvērumu esamību⁴⁸.

68. Arī juridiskajā literatūrā tiek atzīts, ka nevar ierobežot līgumslēdzēju iestāžu iespējas izmantot publiskā iepirkuma instrumentus sabiedrisko mērķu (piemēram, sociālajā nozarē) sasniegšanai, ar nosacījumu, ka šie mērķi papildina (tradicionālos) ekonomiskos mērķus, ka ES direktīvu procesuālās prasībās ir izpildītas un ka sasniegtais rezultāts atbilst šo direktīvu mērķiem⁴⁹.

69. Manuprāt, Direktīvas 2004/18 noteikumi, tostarp noteikumi par tehniskajām specifikācijām (23. pants), līgumsaistību izpildes nosacījumiem (26. pants), kvalitatīvās atlases kritērijiem (45.–52. pants) un līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijiem (53.–55. pants), sniedz līgumslēdzējām iestādēm pietiekamu brīvību sociālo mērķu sasniegšanā papildus ekonomiskajiem mērķiem, ievērojot Direktīvas 2004/18 burtu un garu. Nodrošinot, ka šīs normas netiek padarītas par neefektīvām, šajā kontekstā var pastāvēt jomas, kurās valsts likumdevējs var ņemt vērā un, ja nepieciešams, paredzēt priekšrocības pakalpojumu sniedzējiem, kas ir dibināti kā brīvprātīgo organizācijas vai, vispārinot, kā bezpeļņas organizācijas. Tas tā *a fortiori* ir gadījumos, kad līgumslēdzējām iestādēm ir saistošas tikai Direktīvas 2004/18 normas, kas ir piemērojamas tiem publiskā iepirkuma līgumiem, kuru priekšmets ir II B pielikumā minētie pakalpojumi, vai arī vispārējie principi, kas atvasināti no Savienības primārajām tiesībām, it īpaši no LESD 49. un 56. panta.

70. Tas tā ir, lai gan visdrīzāk brīvprātīgo asociācijām, kuras pieprasa vienkāršu izdevumu atlīdzināšanu un kuras darbojas saprātīgi efektīvi, principā bieži vien ir jābūt spējīgām gūt virsroku valsts iepirkuma procedūrās vienkārši savu izmaksu efektivitātes dēļ.

71. Visbeidzot par *Sodemare* nolēmumu, uz kuru atsaucas *Regione Liguria* un *ANPAS*, jānorāda, ka tas spriedums neattiecas uz publiskā iepirkuma noteikumu piemērošanu. Tā lieta bija saistīta ar *Regione Lombardia* labklājības sistēmu, kurā tikai bezpeļņas organizācijām bija tiesības sniegt sabiedrībai konkrētus pakalpojumus, un maksu par šo pakalpojumu sniegšanu pilnībā vai daļēji maksāja slimnieki vai to sedza no reģiona budžeta.

47 — Mans izcēlums. Skat. arī Direktīvas 2004/18 preambulas 46. apsvērumu.

48 — Skat. 1988. gada 20. septembra spriedumu lietā 31/87 *Beentjes* (*Recueil*, 4635. lpp., 14.–37. punkts) un spriedumu lietā Komisija/Francija (46.–54. punkts). Skat. arī 2010. gada 15. jūlija spriedumu lietā C-271/08 Komisija/Vācija (Krājums, I-7091. lpp., 58. punkts).

49 — Tai skaitā skat. Trepte, P., *Public procurement in the EU. A Practitioner's Guide*, Oksforda, 2007 (2. izd.), 63. un nākamās lpp., un Arrowsmith, S., “Application of the EC Treaty and directives to horizontal policies: a critical review”, no: Arrowsmith, S., un Kunzlik, P. (red.), *Social and Environmental Policies in EC Public Procurement Law*, Kembridža, 2009, 162. un nākamās lpp.

72. Kā saprotams, *Regione Lombardia* nepiešķir pakalpojuma līguma slēgšanas tiesības kādai konkrētai vai vairākām organizācijām starp tām, kuras bija potenciāli ieinteresētas tajā. Drīzāk sistēma bija atklāta un nediskriminējoša tādā ziņā, ka visas piemērojamo tiesību aktu prasībām atbilstošās organizācijas varēja tikt iekļautas labklājības sistēmā un sniegt labklājības pakalpojumus. Uz šī pamata Tiesa, ņemot vērā arī solidaritātes un sociālos elementus, uz kuriem balstījās labklājības sistēma, atzina, ka šāda sistēma neizraisa konkurences izkropļojumu dažādās dalībvalstīs esošo uzņēmumu starpā un nerada šķēršļus brīvībai veikt uzņēmējdarbību, kas tagad ir ietverta LESD 49. pantā.

73. Noslēgumā uzsveru, ka dalībvalsts ir tiesīga piešķirt līgumus par sanitārā transporta pakalpojumu sniegšanu brīvprātīgo organizācijām prioritāri un neievērojot Savienības publisko iepirkumu regulējumu tikai tad, kad šo pakalpojumu vērtība nepārsniedz Direktīvā 2004/18 noteikto robežvērtību un līguma noslēgšanas tiesību piešķiršana neskar pārrobežu intereses.

74. Konkrētajos apstākļos nevar izslēgt, ka dalībvalsts var pierādīt arī, ka, lai gan ir pārrobežu interešu iespējamība par līgumu (kura vērtība ir zemāka par robežvērtību), pastāv vispārējās intereses, kuras var attaisnot atkāpi no LESD 49. un 56. pantā noteiktajām pārskatāmības prasībām.

75. Tomēr ar LESD 49. un 56. pantu un Direktīvu 2004/18 netiek pieļauta tāda valsts tiesību norma kā RL 75.b pants, kas ļauj bez jebkāda konkursa uzticēt brīvprātīgo organizācijām sanitārā transporta pakalpojumu sniegšanu neatkarīgi no piešķiramo līgumu vērtības un iespējamās pārrobežu iedarbības.

IV – Secinājumi

76. Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, ierosinu Tiesai uz *Consiglio di Stato* (Itālija) iesniegtajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

Ar LESD 49. un 56. pantu un Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvu 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu [būvdarbu, piegādes un pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu] slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, netiek pieļauta tāda valsts tiesību norma, saskaņā ar kuru, piešķirot tiesības slēgt līgumus par sanitārā transporta pakalpojumu sniegšanu, prioritāte tiek dota brīvprātīgo organizācijām, un tiesības slēgt šos līgumus tām tiek piešķirtas bez jebkāda konkursa un ar nosacījumu, ka tiek atlīdzināti tikai faktiski radušies izdevumi.